

6 Artikelen om het denken op te rekken

written by Michiel Lucassen

16 januari 2024

In het onderwijs werken we graag met modellen, onderzoek en theorieën over hoe we het lesgeven kunnen verbeteren. Maar, hoewel dit een middel zou moeten zijn, wordt het toch vaak een doel op zich. Hierdoor stopt het leren: het onderwijs moet dan persé op een bepaalde manier, alsof er soort 'one-size-fits-all' methode is. Tijd dus om het denken wat verder op te rekken, waarbij we 6 artikelen delen die je helpen om op een andere manier te kijken naar het onderwijs.

Zwart-wit denken

Als docent is de dagelijkse praktijk weerbarstig: elke dag is anders. Hoewel je natuurlijk je lessen hebt, is alles wat er om die lessen heen gebeurt soms moeilijk grijpbaar. Goed stilstaan bij je [visie](#), nadenken over *waarom* je bepaalde dingen

doet én hier consequenties aan verbinden is daarbij moeilijk. Het is dan ook niet zo gek dat er zo vaak grote verschillen zijn in het onderwijs, als het gaat over de manier van organiseren en lesgeven. Het lijkt dan vaak in twee verschillende kampen uiteen te vallen: klassikaal tegenover individueel, [kennis tegenover vaardigheden](#), cijfers tegenover geen cijfers, directe instructie tegenover [projecten](#), en zo kunnen we nog even doorgaan.

Dit zwart-wit denken is dus goed te verklaren, maar ook zonde: is iets interessants en uitdagends als 'leren' echt te vangen in maar twee tinten? Wat als je ergens in het midden staat? Of wat als je er gewoon even geen mening over hebt? Of twee verschillende ideeën wil combineren? Allemaal geen probleem toch? De kern moet namelijk daar over gaan: [leren](#). Of dit nu is door de leerling, de student, de docent of iemand uit het management team. Onderwijs gaat over leren en daarbij moet je soms [jezelf bewust uitdagen](#).

Het denken oprekken

Een van de manieren die daarbij goed werkt is om te proberen je eigen denken op te rekken. Je verdiepen in iets waar je niet direct affiniteit mee hebt, of wat haaks staat op dat wat je gewend bent om te doen. Vanuit [oprechtheid](#) het onderzoek aangaan, en kijken wat de 'andere' kant te vertellen heeft. Het is niet voor niets dat we vanuit Vernieuwonderwijs in brede zin kijken naar het onderwijs: juist dat is wat we zelf dagelijks proberen te doen! Zoals Dylan William vaak gequote wordt: *'Alles werkt ergens, en niets werkt overal'*: er is geen perfecte oplossing, alles gaat om de context.

Durf dus samen met je collega's om je te verdiepen in ideeën die anders, spannend, vreemd of gewoon onmogelijk lijken. Wat spreekt je aan? Wat prikkelt? Wat neem je mee? Zo kom je tot een eigen combinatie van elementen die werkt voor jouw leerlingen of studenten, zonder vast te zitten in een model of structuur.

Het curriculum: kan dat anders?

Over het curriculum op middelbare scholen is vaak veel te doen. Overvol, flinke methodes die dwingend zijn, en het lukt nooit om alles 'af' te krijgen. Toetsen zijn gebaseerd op hoofdstukken en opdrachten en zeggen maar weinig over wat er nu écht geleerd is. Maar wat als je opnieuw mag beginnen? In dit mooie praktijkvoorbeeld van Agora Panningen wordt stap voor stap gewerkt naar een andere manier van kijken naar leren. Hoe leg je dit vast? Waar let je op? Kan

programmatisch toetsen wel in het VO? Veel interessante vragen die het denken zeker oprekken!

[Ga naar het artikel](#)

Professionalisering: wat als jullie het zelf doen?

Cursusje hier, traininkje daar, studiedag met veel keuze: het zijn even wat voorbeelden van manieren van professionalisering die vaak ingezet worden. Maar: hoeveel levert dit nu op? Is dit echt de manier die helpt om als individuele docent of als team stappen te maken? Elke verandering is ook een leerproces, en op dat laatste punt kun je veel zelf organiseren. In dit artikel daarom 7 voorbeelden van vormen om zelf een studiedag te ontwerpen, waarbij je gebruik maakt van alle interne expertise. Probeer maar eens!

[Ga naar het artikel](#)

Didactiek: meer aandacht voor het individu, juist door een krachtig groepsproces?

Online lijkt het een enorm grote discussie: individueel/gepersonaliseerd onderwijs tegenover 'klassiek'. Maar wat als je beiden gebruikt? Leren is deels een sociaal proces, waarbij de kracht van de groep kan helpen bij het verstevigen van het leerproces. Kun je meer inzetten op de groep, waardoor je uiteindelijk meer aandacht krijgt voor de individuele leerling of student?

[Ga naar het artikel](#)

Beoordelen: wat zegt een cijfer eigenlijk?

Cijfers zijn zo ingeburgerd in het onderwijs, dat we bijna niet beter weten. Maar wat zegt een cijfer nu echt? Wat duid je met een 6,7 tegenover een 7,8, behalve dat er een numeriek verschil is? En wat is dan het verschil met bijvoorbeeld OVG (onvoldoende, voldoende, goed)? In dit artikel duiken we de diepte in over cijfers.

[Ga naar het artikel](#)

Evidence-informed: kan dat wel?

"Goed onderwijs is gebaseerd op gedegen onderzoek!" Een quote die je vaker

hoort op conferenties of online. Klinkt logisch en plausibel toch? Maar kan dat wel écht? Wat weten we nu écht zeker uit onderzoek? En is dat onderzoek ook representatief voor jouw situatie als docent? Hoe verder je er op inzoomt, hoe complexer het wordt, waarbij je de vraag kunt stellen: kun je wel echt lesgeven op basis van onderzoek?

[Ga naar het artikel](#)

Organisatie: maken we onszelf niet gewoon te druk?

Werkdruk is een term die veel valt in het onderwijs. Als docent hebben (of maken) we onszelf enorm druk. Maar als je heel eerlijk en scherp kijkt naar wat echt moet: valt het dan niet mee? Stel dat we dingen op een andere manier aanvliegen, kunnen we dan niet zorgen voor meer ruimte en tijd?

[Ga naar het artikel](#)

Kortom: durf het ook eens anders te doen!

Alleen het lezen van de bovenstaande artikelen is natuurlijk nog niet de oplossing: durf het ook uit te proberen! En vooral: doe dat samen én in kleine stapjes. Voeg iets toe aan je didactisch palet, probeer op een andere manier te toetsen of kijk met een andere blik naar je curriculum. Er is daarbij geen 100% goed of fout: het gaat erom dat je samen met je collega's stappen zet. En wat er dan ook gebeurt: blijf elkaar uitdagen en het denken oprekken.

Dit artikel is afkomstig van [Vernieuwenderwijs.nl](https://www.vernieuwenderwijs.nl).

Bekijk de meeste recente versie van ons artikel op onze website.

Vernieuwenderwijs